

2023-03-14

Folkbildningsrådet

RIOs remissvar på ”Förslag: Statsbidrag till verksamhet i studieförbunden – Villkor och fördelning” (dnr 22/00614)

RIO inkommer härmed med yttrande över ”Förslag: Statsbidrag till verksamhet i studieförbunden – Villkor och fördelning” (dnr 22/00614).

Sammanfattning

RIO välkomnar de delar i förslaget som syftar till att

- motverka fel och oegentligheter

RIO har inget att erinra mot förslagets

- skärpningar av villkor

RIO är

- kritisk till utformningen av den nya verksamhetsformen Studiecirkel i kursform

RIO saknar i remissen

- en konsekvensanalys för folkhögskolan

Inledning

RIO har noterat kritiken som riktats mot den nuvarande modellen för villkor och fördelning av statsbidraget till studieförbundens verksamhet och som handlar om att den leder till en jakt på volymer. En förväntad konsekvens av Folkbildningsrådets förslag blir att denna volymjakt minskar, en annan att förslaget är kvalitetsdrivande. Fokus flyttas från volym till kvalitet och letandet efter volymer i folkbildningens utkanter motverkas.

Vidare innebär förslaget en skärpning av villkor och utökade sanktionsmöjligheter för Folkbildningsrådet. Vi menar att det är en självklarhet att våra gemensamma resurser ska användas på ett korrekt sätt, oegentligheter ska inte förekomma. Det ska vara lätt att göra rätt. RIO välkomnar åtgärder som motverkar fel och oegentligheter och har inget att erinra mot föreslagna skärpningar av villkor.

RIOs synpunkter

En av de föreslagna ändringarna av villkoren handlar om införande av en ny verksamhetsform; Studiecirkel i kursform. Den ska rikta sig till deltagare som är kortutbildade eller står långt från arbetsmarknaden. Syftet är att stärka deltagarnas ställning på arbetsmarknaden. Denna nya verksamhetsform ska få studieförbunden att bli en part i statliga arbetsmarknadsinsatser och på så

sätt närma sig arbetsmarknadspolitiken. Folkbildningsrådet har också då förslaget presenterats öppnat för att den nya verksamhetsformens koppling till arbetsmarknadspolitiken i ett senare skede kan komma att förstärkas.

RIO kan konstatera att Studiecirkel i kursform liknar folkhögskolans kortkurser. Studieförbundens verksamhet närmar sig då folkhögskolans. Hur relationerna mellan och förutsättningarna för folkbildningens aktörer ser ut skiljer sig åt runtom i landet. På en del håll skulle kanske den nya verksamhetsformen innebära att studieförbunden blev en intressant samarbetspart för folkhögskolorna. Men RIO ser en risk att Studiecirkel i kursform även kan få konsekvenser av annan karaktär.

Studiecirkel i kursform liknar folkhögskolans kortkurser och RIO utesluter inte att en relation med inslag av konkurrens kan uppstå. I förlängningen kan förslaget komma att påverka utbildningsformen folkhögskolas profil och driva den i en utveckling mot annan verksamhet än kortkurser. Vi upplever att det finns en oro bland folkhögskolor inför den nya folkhögskolenära verksamhetsformen och de konsekvenser den kan få.

RIO menar att det finns ett värde i skillnaden mellan folkhögskolor och studieförbund och att denna skillnad snarare bör förstärkas än suddas ut. Att studieförbunden, som Folkbildningsrådet skriver, inte i tillräckligt hög utsträckning når personer med begränsad utbildningsbakgrund och behöver få en ökad mångfald bland sina deltagare löser vi inte genom att den organiserade folkbildningens verksamhet går i homogen riktning. Vi hade gärna sett att Folkbildningsrådet i sitt förslag tydligt beskrivit studieförbundens särart.

RIO anser att Folkbildningsrådet borde analyserat frågan om införande av Studiecirkel i kursform i en konsekvensbeskrivning för folkhögskolan.

Vidare föreslår Folkbildningsrådet en mer långsiktig bidragsfördelning för studieförbunden. Från den nuvarande som görs årsvis till att statsbidraget tilldelas för perioder om tre år. Som en konsekvens av förslaget anges också en minskad verksamhet för studieförbunden.

RIO kan konstatera att en mer långsiktig bidragsfördelning för studieförbunden innebär att formerna för fördelningen av statsbidraget till folkhögskolor respektive studieförbund kommer att skilja sig åt vad gäller tidsperspektivet. Även inrättandet av en bedömarpanel innebär en åtskillnad mellan folkhögskolor och studieförbund då förmodat externa bedömare kommer att föreslå beslut om statsbidrag till studieförbunden.

Medan Folkbildningsrådet beslutar om statsbidraget till folkhögskolorna årsvis utan externa bedömare ska rådet besluta om statsbidraget till studieförbunden i treårsperioder med externa bedömare. Hur påverkar dessa skillnader i processer fördelningen av statsbidraget?

Om skillnader i processer påverkar fördelningen av statsbidrag är oklart blir det desto mer tydligt att en minskad verksamhet för studieförbunden, som blir en konsekvens av förslaget, bör påverka fördelningen.

RIO anser att Folkbildningsrådet borde analyserat hur en mer långsiktig bidragsfördelning och minskad verksamhet för studieförbunden påverkar fördelningen av statsbidraget till folkhögskolor och studieförbund i en konsekvensbeskrivning för folkhögskolan.

Avslutning

En angiven konsekvens av förslaget blir fler möten och dialoger. Folkbildningsrådet ska bedöma, kontrollera och utvärdera studieförbundens målarbete. Rådet stärker kontrollen och denna

verksamhet utökas. Sannolikt kommer mer resurser avsättas till Folkbildningsrådets kontroll och uppföljning.

För att inte urholka anslaget till bland annat folkhögskolornas verksamhet mer än vad som redan är fallet i och med statens budget för 2023 menar RIO att ett separat anslag för Folkbildningsrådets förvaltningskostnader där kostnader för rådets kontroll och uppföljning ingår bör övervägas. Vi utgår från att detta förslag kommer att ingå i Folkbildningsrådets dialog med regeringen.

Stefan Attefall

Ordförande

Olle Westberg

Generalsekreterare